

Täysistunto

Tiistai 18.10.2022 klo 13.59—18.31

8. Uhanalaisten lajien metsästäminen kiellettävä metsästyslaissa

Kansalaisaloite KAA 9/2021 vp
Toimenpidealoite TPA 108/2021 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 10/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 10/2022 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotus hylätään. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalmari.

Keskustelu

16.57 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme kansalaisaloitetta, jossa esitetään, että uhanalaisten lajien metsästäminen on kiellettävä metsästyslaissa. Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että uhanalaisten lajien suojelun tehostamiseksi metsästyslain 37 §:ään lisätään 4 momentti, joka kuuluu seuraavasti: ”Jos 5 §:ssä mainittu laji on Suomessa, Euroopassa tai maailmanlaajuisesti uhanalainen, se on säädettyä valtioneuvoston asetuksella aina rauhoitetuksi, jollei lajia ole muutoin lailla rauhoitettu.”

Arvoisa puhemies! Valiokunta katsoo, että kansalaisaloitteen taustalla oleva huoli uhanalaisten lajien ja erityisesti voimakkaasti taantuneiden vesilintukantojen suojelusta on tärkeä ja perusteltu. Valiokunta ei kuitenkaan pidä perusteltuna kansalaisaloitteessa esitettyä metsästysrajoitusten kytkemistä suoraan kymmenen vuoden välein tehtävään lajien uhanalaisuusarviointiin ja joutuu näin esittämään kansalaisaloitteen hylkäämistä. Lisäksi valiokunta esittää kansalaisaloitteen perusteella kolmen lausuman hyväksymistä.

Kansalaisaloitteessa esille nostetuista uhanalaisista lajeista valtaosa on vesilintuja. Nisäkkäistä mukana on vain hilleri. Kansalaisaloitteen perustelujen mukaan metsästyslain 5 §:ssä tarkoitettuihin riistalajeihin ja muihin rauhoittamattomiin lajeihin kuuluu yhteensä 17 Suomessa uhanalaiseksi luokiteltua lajia. Eläimen nimeäminen laissa riistaeläimeksi ei kuitenkaan tarkoita, että eläintä ilman muuta metsästetään. Tämä virheellinen tieto meidän tulisi kaikkien yhdessä saada kitkettyä pois, ja toivoisin, että tätä tietoa myös luonnonsuojelujärjestöt kertovat eteenpäin.

Metsästyksen harjoittamisesta sekä riistaeläinlajin rauhoittamisesta ja rauhoitusajoista säädetään metsästyslaissa ja sen nojalla annettavissa asetuksissa erikseen. Metsästyslain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

38 §:n mukaista asetuksenantovaltuutta on käytetty erityisesti metsäkanalintujen metsästysaikojen ja alueellisten rauhoitusten asettamiseen. Kyseisen pykälän nojalla on lisäksi rajoitettu tai kielletty tähän mennessä myös punasotkan, tukkakoskelon, metsähanhen, merihanhen, haahkan ja allin metsästystä.

Suomessa tehdään noin kymmenen vuoden välein koko lajiston kattavat uhanalaisuusarvioinnit. Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n ohjeissa todetaan, että lajin uhanalaisuusarvioinnin automaattinen kytkeminen lainsäädännölliseen toimeen ei ole asiallista — eli luonnonsuojeluliiton ohjeissa esitetään, että automaattinen kytkeminen lainsäädännölliseen toimeen ei ole asiallista — sillä lainsäädännön valmistelussa tulee ottaa huomioon myös muita tekijöitä. Myös maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että metsästyksen sallimista tai kieltämistä koskevien päätösten perusteena on tarkoituksenmukaista käyttää uhanalaisuusarvioinnin ohella uusimpia metsästettävien lajien kantojen tilaa ja kehitystä koskevia seurantatietoja. Työtä ajantasaisen kannankehitystiedon parantamiseksi ja käyttämiseksi metsästyksen vuosittaisessa säätelyssä tulee jatkaa.

Vesilintujen uhanalaisuuden taustalla on monia syitä, joista merkittävimmät liittyvät lajien elinympäristöissä tapahtuneisiin muutoksiin, kuten kosteikkojen ja rantaniittyjen vähenemiseen sekä muun ohella vieraspetojen ja vesiliikenteen aiheuttamaan häiriöön. Karjalouden väheneminen on johtanut etenkin kahlaajille haitalliseen rantaniittyjen umpeenkasvuun. Vieraspedit, minkki ja supikoira, ovat uhanalaistumisen syitä niin sisävesien kosteikkolajeilla kuin Itämeren saaristolinnuilla. Metsästys ei useimmilla lajeilla ole uhanalaistumisen pääsyy mutta voi kiihdyttää vähenemistä ja vaikeuttaa kannan palautumista.

Uhanalaisten vesilintujen suojelemiseksi tehdään Suomessa paljon tärkeää työtä lajien elinympäristöjen parantamiseksi, vieraspetopyynnin järjestämiseksi ja metsästyksen käytäntöjen kehittämiseksi. Olemassa olevista lakiin perustuvista ja metsästysseurojen vapaaehtoisesti asettamista metsästyksen rajoituksista tulee tiedottaa laajasti ja tehokkaasti. Vuosille 21—23 ulottuvaan Helmi-ohjelmaan sisältyvässä Sotka-hankkeessa tehdään kosteikoita, rakennetaan levähdysalueverkostoa, kunnostetaan soita ja valuma-alueita sekä pyydetään pienpetoja laajassa yhteistyössä. Eduskunnassa käsiteltävänä olevassa uudessa luonnonsuojelulaissa on tarkoitus mahdollistaa minkin ja supikoiran pyydystäminen kansallis- ja luonnonpuistoissa myös ilman Metsähallituksen lupaa uhanalaisten lintukantojen pesimämahdollisuuksien turvaamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön johdolla tarkastellaan parhaillaan myös metsästyksen käytäntöjen kehittämistä ja erityisesti tarvetta rajoittaa vesilintujen houkuttelua viljaruokinnan avulla. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että kaikkia edellä mainittuja toimia vesilintujen suojelemiseksi jatketaan ja kaikkein uhanalaisimpien lajien metsästyksen rajoittamista tarkastellaan mahdollisimman pian.

Meillä onkin kolme lausumaehdotusta: 1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus kehittää vesilintujen seurantaa ja kantojen kehittymisen arviointia.” 2) ”Eduskunta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö varmistaa laajan tiedon jakamisen olemassa olevista metsästysrajoituksista.” 3) ”Hallitus tarkastelee mahdollisuuksia tehostaa uhanalaisimpien vesilintujen suojelua rajoittamalla niiden metsästystä.” Tämä koskee erityisesti tukkasotkaa, haapanaa, jouhisorsaa, heinätavia, nokikanaa ja lapasorsaa.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintöön jätettiin vastalause.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle. — Nyt edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

17.02 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! On kiistaton tosiasia, että ihmisen harjoittama metsästys on hävittänyt maailmasta lukuisia lajeja. Metsästys vaikuttaa lajien kantoihin, ja se on yksi syy, miksi metsästystä säännellään lailla.

Suomen luonto ei voi hyvin. Trendi pidemmältä ajalta osoittaa, että lukuisat lajit ja luontotyypit ovat uhanalaistuneet. Lintuja meillä on seurattu varsin tarkkaan jo pitkään, ja tilanne isossa kuvassa vaikuttaa varsin synkältä. Lintulajeista merkittävä osa on taantunut, ja monista meille kaikille tutuista lajeista on tullut Suomessa uhanalaisia. Esimerkkinä mainittakoon vaikka varpunen. Tämä taantuma ei tietenkään koske vain lintuja. Meillä on linnuista todella paljon hyvää tietoa — kiitos tutkijoiden ja lukuisten vapaaehtoisten, jotka tätä tietoa keräävät joka päivä. Samanlaista aineistoa ei ole läheskään kaikista muista eliöstämme, mutta jos olisi, lienee niin, että trendi olisi monin paikoin yhtä surullinen.

Nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite esitti uhanalaisten lajien, pääasiassa uhanalaisten vesilintujen, metsästyksen kieltoa. Haluan osoittaa suuret kiitokset tämän kansalaisaloitteen tekijöille erittäin tärkeän asian nostamisesta esille. Olen sitä mieltä, että aloitteen tavoite tulisi hyväksyä, vaikka sinänsä aloite tällaisenaan nyt hylätään. Valiokunnan mietinnössäkään suhtaudutaan myönteisesti muun muassa metsästäjien valistuksen lisäämiselle, mutta oma kantani eroaa kuitenkin keskeisesti siltä osin, kuinka tiukasti uhanalaisten lajien metsästämiseen tulisi suhtautua.

Olemme esittäneet valiokunnassa edustaja Elon ja edustaja Kivelän kanssa valiokunnan mietintöön vastalauseita ja kolmea lausumaa.

Arvoisa puhemies! Moni hätkähtää, kun kuulee, että Suomessa on sallittua metsästää uhanalaisia lajeja — näitä ovat esimerkiksi punasotka, nokikana, heinätavi, haapana, tukkasotka ja jouhisorsa — siitakin huolimatta, että metsästäminen päivänselvästi sitä verottaa, oli se sitten alkuperäinen syy uhanalaistumiseen tai ei. Metsästämillä lajeja, jotka ovat uhanalaisia, otetaan tarpeettomia riskejä, pelataan uhkapeliä niiden lajien säilymisellä Suomen luonnossa. Mielestäni vastuulliseen metsästämiseen ei kuulu uhanalaisten lajien metsästäminen ja lajikadon kiihdyttäminen.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee syihin vastustaa uhanalaisten lajien metsästyksen kieltoa, on minun monin paikoin vaikea niitä ymmärtää, kuten sitä, että lajien uhanalaistumisen syyt ovat muualla kuin metsästyksessä, eikä siksi metsästystä pitäisi rajoittaa. Tämä voi olla totta, monen lajin osalta syyt ovat muualla kuin metsästyksessä. Se ei kuitenkaan kelpaa perusteluksi sille, että toisesta syystä uhanalaistunutta lajia olisi syytä metsästyksellä ahdistaa vielä lisää. Ottaisin mielelläni keskusteluun esityksiä siitä, miten näitä muita uhanalaistumisen syitä, kuten maankäytön tehostumista ja metsähakkuita, voitaisiin korjata, mutta tiedämme, että sekin keskustelu on varsin vaikeaa.

Valiokunnan enemmistön perusteluissa sanotaan, että kymmenen vuoden välein tehtävien uhanalaisuusarvioiden kytkeminen metsästysrajoituksiin ei ole tarkoituksenmukaista. Sinänsä olen samaa mieltä, että aikaväli on tässä turhan pitkä, mutta se ei ole silti kestävä syy olla hyödyntämättä sitä tietoa, mitä uhanalaisuustiedoista saadaan, nykyistä paremmin. Tämä voitaisiin hyvin toteuttaa suomalaisen viranomaistyönä tehtyyn uhanalaisarviointiin pohjaten, ei automaattisesti kytkien, kuten valiokunnan puheenjohtaja edellisessä puheenvuorossaan esitti ehdotetun.

Sen sijaan pidän tarpeellisena, että alueelliset erot lajien kannoissa otetaan huomioon sääntelyssä. Siitäkin meillä on varsin hyvää tietoa. Näin voidaan sallia jonkun lajin metsästäminen jossakin, siinä missä toisaalla sitä rajoitetaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

Kaikista yllättävin peruste uhanalaisten lajien metsästämisen puolesta on perustelu siitä, että metsästäjät eivät voi kaikissa tilanteissa erottaa elinvoimaisia lajeja uhanalaisista. Tämä koskee etenkin vesilintuja, joista tässä aloitteessakin keskeisesti on kyse. Kyllä olen sitä mieltä, että vastuullisen metsästäjän täytyy aina pystyä tunnistamaan saalis ennen kuin painaa liipaisinta.

Arvoisa puhemies! Ihmisen toiminta on vaarantanut merkittävästi osan suomalaisista lajeista. Moni näistä lajeista on jo valmiiksi rauhoitettu metsästykseltä, mutta eivät kaikki. Metsästyksessä näiden lajien kantojen toipumista, ja siksi uhanalaiset lajit tulisi rajata pois metsästyksen piiristä. Nykyiset toimenpiteet uhanalaisten lajien turvaamiseksi metsästykseltä eivät riitä. Tarvitaan lisää suojaa.

Tulen tekemään asian seuraavassa käsittelyssä vastalauseen mukaiset muutosesitykset.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Myllykoski.

17.07 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Pidän äärimmäisen tärkeänä, että valiokunta on ottanut selkeän kannan siinä, että vastaamme tässä oikeastaan aiemmin ympäristöministerinä toimineen Krista Mikkosen toiveeseen siitä, että metsästäminen pitäisi lopettaa haapanan, jouhisorsan, heinätavin, tukkasotkan ja nokikanan osalta. Mietinnössä tähän pyyntöön ollaan nyt vastattu. Ne monet keinovalikoimat, joilla me pyrimme uhanalaisten ja vaarantuneiden vesilintukantojen lisääntymisedellytyksiä ja muuttomatkoihin liittyviä ongelmia ratkaisemaan, on selkeästi tuotu, ja tämänkin hallituksen aikana näitä edellytyksiä on edelleen kehitetty, mikä on erityisen tärkeää.

Valiokunta pyrkii omassa mietinnössään ohjeistamaan myös sitä, että — toivon mukaan — meillä nämä niin sanotut kolmiomittausmenetelmät tulisivat tänne vesilintupuolellekin, että meillä olisi kannoista entistä parempaa tutkimustietoa ja ihan kansalaisten toimesta, ettei olisi pelkästään yliopistotasosta tutkimusta vesilintujen tilasta. Sitä voitaisiin enemmän kansallisesti koota ja sitä kautta tuoda metsästyksen rajoittamistoimenpiteitä asetuksella joustavammin suojaamaan lintuja.

En tiedä, mitä tässä yhteydessä tarkoitettiin varpusella, mutta ehkä on hyvä kuvata, että meillä näitä kantoja uhkaa moni muukin asia kuin metsästäminen. Aktiiviset metsästäjät ovat yksi erityinen osa, joka haluaa suojella sitä heille tärkeää riistakantaa, ja he ovat ottaneet erilaisia rajoituksia jo nykyiselläänkin, ovat alueellisesti pidättäytyneet metsästämisestä, koska tietävät, että laji ei kestä metsästystä.

Mutta, puhemies, tulen jatkamaan tuolta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Joo, olkaa hyvä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Jatkan tästä. — Toisin yhden näkökulman, mikä problematiikka liittyy tähän kansalaisaloitteeseen. Meillä ovat teerit ja metsot hyvinkin metsästettävässä kannassa, ja sitä kautta, jos me nyt tekisimme sen, että näiden kanalintujen metsästäminen kiellettäisiin niiden esiintymisalueella, se tarkoittaisi yksinkertaistetusti sitä, että saamelaisilta, jotka ovat meidän alkuperäiskansamme, vietäisiin heidän kulttuuriinsa perustuva oikeus tällä kansalaisaloitteella. Eli Pohjois-Suomessa ei voisi harjoittaa näitten kanalintujen, nimenomaan teeren, metsästystä [Anne Kalmari: Eikä riekon!] — eikä, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja huomautti, riekon osalta. Eli siinä mielessä kansalaisaloite on jo syntyessään ja kehitteillään mennyt liian pitkälle, eikä olla katsottu sitä, että jos Saksassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

joku laji on uhanalainen ja meillä kanta on vahva, niin me täällä sitten kansalaisaloitteen esityksen pohjalta joutuisimme toteamaan, että koska se on Saksassa uhanalainen, niin sen metsästäminen pitää kieltää Suomessakin.

Isoin ristiriitaisuus on juuri tuossa, että meidän vahvoja riistalintukantojamme nytkin säädellään alueellisesti eli on vastuullista metsästämistä siellä, missä kannat ovat heikkoja. Sitä myös vapaaehtoisin toimin jo rajoitetaan. Mutta kyllä myös Riistakeskus tekee omia ratkaisujaan, ja ministeriö asetuksella voi tehdä suojelupäätöksiä aina kolme vuotta kerrallaan. Mielestäni se on aika hyvä aika ottaa joku kanta haltuun ja seurata sen kehittymistä.

Toivotaan, että edelleen meidän Metso- ja Helmi-ohjelmamme tukevat erityisesti vesilintujen kantojen vahvistumista, koska on aivan selkeä tarve rajata nyt jo tässäkin keskustelussa mainitut vesilinnut metsästyksen piiristä rauhoittamalla ne kolmeksi vuodeksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hyrkkö.

17.13 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Villi luonto on niin Suomessa kuin globaalistikin uhattuna. Hiljattain julkaistun WWF:n Living Planet -raportin mukaan maailman selkärankaisten villieläinten populaatiot ovat kutistuneet keskimäärin jopa 69 prosenttia alle 50 vuodessa. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen näkyy Suomessa muun muassa lintujen uhanalaistumisena. Yli kolmannes Suomen pesimälinnuista on uhanalaisia, etenkin vesilintujen kannat ovat taantuneet. Tästä huolimatta useita uhanalaisia vesilintuja saa edelleen metsästä. Nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite tähtää näiden lajien suojelemiseen metsästykseltä. On oikeastaan todella ristiriitaista, että samaan aikaan, kun yritämme tehdä hartiavoimin töitä luontokadon pysäyttämiseksi, sallimme kuitenkin uhanalaisten vesilintujen, kuten haapanan, tukkasotkan ja nokikanan, metsästyksen. Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille tärkeän asian nostamisesta keskusteluun.

Arvoisa puhemies! Nykyiset metsästyslain mekanismit eivät pysty riittävän hyvin takaamaan luonnon kestävää käyttöä ja uhanalaisten lajien väliaikaisia rauhoituksia. Uhanalaisimmat lajit on rajattava kokonaan metsästyksen ulkopuolelle. Osa uhanalaisista vesilinnuistamme on jo suojeltu, ja niiden metsästäminen on kielletty. Olisi johdonmukaista, että kaikkia lajeja kohdeltaisiin samalla tavalla. Uhanalaisten lajien metsästäminen ei myöskään sovi suomalaisten oikeustajuun. Yli 60 prosenttia suomalaisista kannattaa uhanalaisten lajien metsästyksen kieltoa.

Arvoisa puhemies! Saamme jatkuvasti tiedemaailmasta viestiä, kuinka luontokadon pysäyttäminen on kriittinen kysymys myös ihmisen turvallisuudelle ja mahdollisuuksille elää tällä planeetalla. Meillä ei kerta kaikkiaan ole varaa siihen, että jo valmiiksi uhanalaisten vesilintujen kantoja heikennetään entisestään metsästyksen kautta. Uhanalaisten lajien metsästyksen kiellon pitäisi olla itsestäänselvyys. Todella monet metsästäjät itse asiassa toimivat jo nyt vastuullisesti ja pidättäytyvät uhanalaisten sorsalintujen metsästämisestä, mutta vastuuta ei kuitenkaan voida sälyttää yksittäisten metsästäjien harteille. Siksi olisi myös metsästäjien kannalta selkeämpää, jos voisimme viipymättä rauhoittaa kaikki uhanalaiset eläimet, kunnes niiden kannat on saatu elpymään. Vain sellaisia lajeja tulisi metsästä, joiden kannat ovat elinvoimaisia.

On tietenkin selvää, että myös monia muita keinoja uhanalaisten lajien kantojen elpymiseksi tarvitaan. Esimerkiksi elinympäristöjen suojeleminen ja luonnon tilan parantaminen ovat avainasemassa. Urakkaa ei kuitenkaan kannata tehdä yhtään vaikeammaksi kuin se jo on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kivelä.

17.16 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat syvästi huolissaan luonnon tilasta ja muiden lajien mahdollisuudesta selvitä tällä maapallolla. Ja samaan aikaan, kuten tässä esimerkiksi edellisessä puheenvuorossa tuli esille, myös me ihmiset olemme täysin riippuvaisia monimuotoisesta luonnosta. Eli on siis väärin muiden lajien oikeuksia kohtaan mutta myös ihmistä kohtaan ja kansalaisten näkemyksiä kohtaan, ettei tätä huolta oteta vakavasti.

Kaksi vuotta sitten tehdyn kyselytutkimuksen mukaan selkeä enemmistö suomalaisista, 63 prosenttia, kieltäisi uhanalaisten lajien metsästyksen. Huomionarvoista on myös se, että tämän saman tutkimuksen perusteella vain kolmasosa suomalaisista ylipäättänsä tiesi, että uhanalaisten lajien metsästys on Suomessa sallittua. On siis myös yleistä oikeustajua vastaan, ettei ihmisten enemmistön näkemystä oteta vakavasti.

No, me tiedämme, että uhanalaisuus tarkoittaa sitä, että lajilla on kohonnut riski hävitä luonnosta, ja on loogista, että metsästämisellä ei pitäisi voida kiihdyttää tätä riskiä. Voi myös sanoa, että myös metsästyksen liittyvä vastuu. Itse tietenkin haluan tässäkin kohtaa korostaa eläinten oikeuksia ja kritisoida eläinten tappamista ylipäättäen, mutta myös metsästyksen sisällä on mahdollista toimia joko enemmän tai vähemmän vastuullisesti tai vastuuttomasti, esimerkiksi joko yleisten metsästyskriteerien mukaisesti tai vastaisesti.

Kuten BirdLife Suomi ry tuo tässä lausunnossaan esille, ”vähentyneen uhanalaisen lajin metsästys on kestävä käytön vastaista ja ristiriidassa metsästyksen yleisen vaatimuksen kanssa”. Myös WWF on tuonut lausunnossaan kantansa selvästi esille. WWF:n näkemyksen mukaan metsästys ei lähtökohtaisesti voi olla kestävä, jos kohteena on uhanalainen laji, vaikka metsästys ei olisikaan lajin uhanalaisuuden pääsyy. Eli näissä lausunnoissa on tuotu selvästi esille se, kuinka metsästyksuolleisuus olisi helppo, halpa ja nopein keino vaikuttaa näiden uhanalaisten riistalajien tilanteeseen. Sen lisäksi toki tarvitaan muitakin toimenpiteitä, ja tulen kannattamaan myös seuraavassa käsittelyssä sitten näitä edustaja Pitkon esityksiä, jotka hän tulee tekemään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Lehto.

17.19 **Rami Lehto ps:** Arvoisa herra puhemies! Kansalaisaloitteessa velvoitettaisiin säätämään lain 5 §:ssä tarkoitettu riistaeläinlaji tai muu rauhoittamaton eläinlaji aina rauhoitetuksi silloin, kun laji on Suomessa, Euroopassa tai maailmanlaajuisesti uhanalainen. Tässä siis mennään taas samaan juttuun kuin mitä on vaikka metsäsektorilla, että jos Euroopassa on vähän hiilinielujuja metsien kautta, niin Suomessa ei saisi kaataa puita. Niin kuin edustaja Myllykoski otti tässä hienosti esille, että kun on lajeja, mitä on Suomessa paljon, runsaasti, mutta muualla Euroopassa ei välttämättä olekaan, niin silloin pitäisi kieltää nekin. Sitten valiokunnan kuulemisessa on tullut esille se, että nämä aloitteen tekijät ovatkin sitten vähän täsmentäneet tätä 15 uhanalaiseen lajiin, ettei mennä niin rankasti.

Totean tännekin, että itsellenikin on metsästyslupa ja siihen soveltuvia välineitä, mutta en metsästä, kun en syö sitä riistaa, niin että en turhaan sitten mene mitään ampumaan. Tämän pitäisi olla jokaiselle selvä asia, ettei mitään viihdekäyttöä siellä tapahdu. Tosin aikaa on ollut siitä kokeestakin, ja niitä vesilintuja, sukeltavia ja puolisuukeltavia, on niin monta eri lajia, etten enää tunnistaisikaan niitä: kun osittain ovat vain pyrstöhöyhenet vähän eri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

sävyisiä, niin ei pysty tunnistamaan, ampuuko rauhoitettua vai ei-rauhoitettua lajia. Eli tämän takia en mene.

Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalmari esitteli näitä valiokunnan johtopäätöksiä. Täällä on kolme todella hyvää lausumaesitystä, kannatan näitä. Yritetään turvata näitä lajeja. Lisäksi jokainen metsästäjä voi tehdä myös niitä henkilökohtaisia päätöksiä, miten suojella näitä lajeja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.21 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja sen allekirjoittaneille tärkeästä aloitteesta.

WWF:n Living Planet 2022 -raportin mukaan selkärankaisten villieläinten populaatiot ovat kutistuneet keskimäärin 69 prosenttia viimeisten vuosikymmenten aikana. Tämä on tänään sanottu salissa jo muutamaaan kertaan, toivottavasti muistamme sen tämän jälkeen. Muokkaamme ja tuhoamme luontoa nopeammin kuin koskaan ihmisen historiassa. Meidän on muutettava tapaa, jolla kulutamme luontoa ja jolla riskeeraamme luontoarvoja. Siksi myös kansalaisaloite uhanalaisten lajien metsästämisestä kiellosta metsästyksessä on kannatettava. Metsästys on monille uhanalaisille lajeille niin sanottu ylimääräinen kuolinsyy, jota olisi nopeinta ja helpointa vähentää. Kansalaisaloite on lähtöisin suomalaisten suuren huolesta, sillä joka yhdeksäs laji on Suomessa uhanalainen ja vaarassa kuolla sukupuuttoon. Suomessa on tällä hetkellä 17 kansallisesti, Euroopassa tai maailmanlaajuisesti uhanalaiseksi luokiteltua eläinlajia, joita saa metsästä. Nämä lajit ovat pääasiassa lintuja. Erittäin uhanalaisten lajien joukosta löytyvät tukkasotka, punasotka, haahka ja nokikana.

Kansalaisaloitteella pyritään suuntaamaan metsästys elinvoimaisiin lajeihin ja mahdollistamaan uhanalaisten riistalajien kantojen elpymisen. Huomionarvoista on, että viime vuosina uhanalaisten lajien osuus vesilintusaaliista on ollut kymmenen prosentin luokkaa. Aloitteessa mainittujen lajien rauhoittaminen ei siis pienentäisi metsästäjien saalista merkittävästi. On oikeastaan vaikea ymmärtää, miksi tällaisesta metsästysoikeudesta halutaan pitää kiinni, miksi ei nähdä luontoarvojen säilyttämisen merkitystä.

Luonnonsuojeluliitto toteaa, että yksi mahdollisuus olisi rajoittaa metsästystä asteittain uhanalaisuuden mukaan. On ymmärrettävää, ettei tieteellisesti määriteltyjä uhanalaisluetteloida voi suoraan siirtää lainsäädäntöön. Sääntelyn tulee tapahtua lakien ja asetusten kautta, kuten luonnonsuojelulain puolella tehdään. Lajien tilaa tulee voida arvioida myös koko lajiston kattavien noin kymmenen vuoden sekä nisäkkäiden ja lintujen viiden vuoden välein toteutettavien uhanalaisuusarvioiden välillä. Kaikki ymmärrämme, että kymmenen vuotta on todella pitkä tarkasteluväli. Luonnonsuojeluliiton mukaan Suomessa äärimmäisen ja erittäin uhanalaisia lajeja ei tule metsästä lainkaan, ne tulisi ensisijaisesti poistaa metsästyslain 5 §:n riistalajeista.

Luonnonsuojeluliitto pitää erittäin tärkeänä myös valtakunnallisen metsästykseltä kokonaan rauhoitettujen lintuvesien verkoston luomista. Tämä työ, joka on aloitettu Sotkahankkeessa, tukee hyvin uhanalaisten vesilintujen suojelua.

Kiitos lämpimästi vielä kerran aloitteen tekijöille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, poissa. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

17.25 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Minusta tämä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö on hyvin harkittu kokonaisuus. Kansalaisaloitteen tekijöiden esille nostamista uhanalaisista lajeista valtaosa on vesilintuja, ja meillä on jo tehty laajasti erilaisia toimia taantuvien vesilintukantojen tilanteen parantamiseksi. Viimeisin ilmenemismuoto on maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteinen Helmi-ohjelma, joka koskee koko tätä vuosikymmentä, ja sen tavoitteena on lajien elinympäristöjen parantaminen laajasti ja kattavasti. Oma merkityksensä on myöskin ympäristökorvauksella ja perinnebiotooppiuella, jotka liittyvät maatalouspoliittiseen järjestelmään. Valiokunta aivan oikein pitää näitä vesilintujen elinympäristön parantamiseksi toteutettuja hankkeita erittäin tärkeinä. Helmi-ohjelman kautta rahoitetaan myös vieraspetopyyntiä, joka toteutetaan Natura 2000 -verkoston lintuvesillä. Sen tavoitteena on tietysti turvata pesimärauha taantuville ja uhanalaisille vesi- ja rantalinnuille. Vesilintujen pesintää uhkaavat erityisesti supikoira ja minkki, jotka ovat hyvin haitallisia vieraspetoja.

Kaiken kaikkiaan tämä maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotus, jonka mukaan vesilintukantaa seurataan tiiviisti, niin että ensimmäinen selvitys siitä pitää valiokunnalle toimittaa jo vuoden 2023 loppuun mennessä, on hyvä linja, ja käytettävissä olevat tietoaineistot tietenkin mahdollistavat vesilintujen metsästyksen vuosittaisen säätelyn.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie, poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ensinnä kiitoksia maa- ja metsätalousvaliokunnalle hyvin tehdystä työstä.

Hieman ihmettelen tuota vihreiden intoa kaiken suojeluun. Kannattaisi biologian läksyt joskus lukea vähän tarkemmin ja tutustua tosiasioihin. Esimerkiksi metsästäjäjärjestöjen tekemä työ tänä päivänä luonnon hyväksi on erittäin merkittävää. Otetaan yksi esimerkki vaikka näistä mainituista vesilinnuista: Suomessa on erittäin haitallinen vieraslaji, villiminkki, joka tuhoaa vesistöissä. Esimerkiksi kesämökkini järvellä yhtenä kesänä villiminkki söi kaikki kuikan poikaset. Kuikalla oli iso poikue siellä kasvamassa, ja joka ainoa pentu kahden päivän aikana hävisi siltä järveltä, syynä villiminkki. No, mites se torjutaan? Metsästäjät jatkuvasti pitävät silläkin alueella villiminkin pyydyksiä ja yrittävät pyytää tätä erittäin haitallista vieraslajia pois sieltä luonnosta, kohtuullisella, hyvällä menestyksellä, mutta teidän vihamielinen suhtautumisenne metsästyksen aiheuttaa sen, että kohtapuoliin meillä tämä homma karkaa käsistä. Sama koskee supikoiraa. Supikoira on erilaisten riistalintujen ja maassa pesivien lintujen vihollinen numero yksi. Se tuhoaa omalla esiintymisalueellaan kaikki pesät systemaattisesti. Tämähkö metsästys pitäisi sitten kieltää, minkä jälkeen nämä vieraslajit ottaisivat vallan alueella ja kaikki luonnon linnut häviäisivät?

Muistan aikanaan, kun vihreät tekivät erittäin hyviä esityksiä siitä, että pelloilla keväisin olevat lantapatterit on peitettävä niin, että sieltä ei pääse mitään päästöjä ilmaan. No, nehän peitettiin sitten esimerkiksi sahanpurulla ja muilla peitteillä. Miten siinä kävi? Nyt kun nämä lantapatterit siellä peitettiin, se johti siihen, että joka kevät, kun tuli kylmät jaksot — siellähän valtava määrä erilaisia pikkuisia hyönteisiä pyörii siinä ympärillä — linnut menettivät ruokamaansa. Kun tuli kylmä kevätpäivä, niin valtava kato tuli pikkulinnuille, kun ei ollut ruokaa. Ne paleltuivat kuoliaaksi. Teidän erinomainen ideanne, teidän painostamanne asia, aiheutti sen, että pikkulinnut hävisivät, muun muassa pääsky. Olen tuolta itärajan pinnasta pieneltä tilalta kotoisin oleva nuorimies. Muistan kun siellä aika-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

naan pienenä poikana ihailin niitä valtavia pääskysmääriä, mitä siellä oli, nimenomaan tämän lantapatterin ansiosta. Kun kylmä kausi iski, niin pääskyt pysyivät elossa ja populaatio kasvoi, ja syksyisin olivat puhelinlangat täynnä niitä lintuparvia, kun ne läksivät muuttomatkalle. Mutta kun te vaaditte tämän erinomaisen säännön, niin ne sitten hävisivät tottaalisesti. Sama koskee nykyistä maanviljelyä, miten se on koneellistettua ja kaiken pitää olla niin hygieenistä: tämä on aiheuttanut sen, että pikkulinnut häviävät.

Katsoisitte edes joskus peiliin, arvoisat vihreät. Sama koskee uhanalaisilla lajeilla kekkulointia, keinotekoista suojelua, esimerkkinä voisi sanoa liito-oravan. Te olette saaneet uhanalaisten lajien listalle liito-oravan, joita ainakin virallisen laskelman mukaan — niitä olen useita nähnyt — on satojatuhansia yksilöitä Suomessa. Se on uhanalainen laji teidän mielestänne, ja se aiheuttaa sen, että monelle metsänomistajalle kun sattuu tämä liito-oravan pesintäalue- tai ruokinta-alue tilan kohdalle, niin siellä päin ei sitten metsää hakata eikä hoideta. Tällä teidän mittarillanne mitattuna kaikki suomalaiset luonnonlajit, luonnossa elävät nisäkkäät ja linnut, ovat uhanalaisia, joka ainoa. Ainoastaan hyönteispopulaatiot ovat suurempia, niin että ne säilyisivät tämän teidän luokittelunne ulkopuolella. Mutta ei teillä ole minkäänkokoista suhteellisuudentajua. Te vain esitätte näitä lukujanne ja sen jälkeen vaaditte rauhoitusta, ja se johtaa siihen, että sen jälkeen meillä Suomen luonto yksinkertaistuu ja sieltä poistuu lajeja, kun te ette anna sitä luontoa hoitaa.

Ehkä paras esimerkki metsästyksestä, mitä te haluatte estää kaikin keinoin, on susi. Suomessa on kaksi metsäpeurapopulaatiota, joita susi aidosti uhkaa. Tuolla Kainuun lähellä olevalle vasomisalueelle nämä metsäpeurat eivät voi enää mennä, kun siellä on niin valtava määrä susia. Jos metsäpeura menee vasomaan tälle alueelle, niin sekä vasa että emä jäävät sinne. Yhtään uutta yksilöä sieltä ei tule, koska sekä emä menetetään että se vasa menee aivan varmasti. Elikkä tämä teidän susiensuojeluintonne on aiheuttanut sen, että yksikään laji, se populaatio, tältä alueelta ei pääse enää kasvamaan, ja sitten te vaaditte täällä hurskaasti ja kansalaisaloitteita tehden, että pitää suojella luontoa.

Kun metsänomistaja uudistaa metsää, hänhän tekee suuren palvelun sille ympäröivälle luonnolle, koska se metsä uudistetaan ja sinne istutetaan uudet puunaimet. Viime viikonloppuna omalla pienellä metsäpalstalla olin tekemässä ensihoitoa taimikolle, pelastamassa sitä taimikkoa sieltä heinikosta, ja vaikka oli kylmä syyspäivä, niin voi, mikä valtava luonnon rikkaus sillä alueella oli. Siellä näki vaikka mitä pieniä eläimiä, vielä hyönteisiäkin pyöri siellä valtavasti. Mutta jos olisi se teidän ihailemanne vanha pystyyn happaneva kuusikkometsä, niin siellä ei yksinkertaisesti olisi mitään, syksyisin saattaisi jokunen sienikasvaa, mutta ei minkäänkokoista elämää. Samoin on marjoja, taimikosta löytyy Suomen parhaat puolukkametsät, samoin mustikat ja vadelmat. Jos se teidän ihailemanne vanha kuusikko on teidän tavoitemetsänne, siinä jää marjanpoiminta sitten sen varaan, mitä ulkomailta Suomeen marjoja tuodaan. Elikkä teidän ihannemaailmanne sisältää sen teidän yksinkertaisen kuvanne siitä, mitä suomalaisen luonnon pitäisi olla, mutta sillä, mitä te näette omissa aivoissanne, ei ole mitään tekemistä totuuden kanssa. Menkää joskus tuonne suomalaiseen luontoon, käykää semmoisessa metsässä, mitä hoidetaan, niin sieltä saatte kaikki nämä äsken mainitut asiat poimittua marjoista ja sienistä lähtien. Voitte viettää aikaa luonnon rauhassa siellä ja myös nähdä sen ilon, että uusi metsä nousee vanhan tilalle. Mutta ymmärrän, että teidän näkemyksenne on niin yksikantinen, että siihen ei sovi mitään muuta.

Ja vielä lopuksi, arvoisa puhemies: Nyt kun on puhuttu paljon esimerkiksi sudenmetsästyksestä, miten se tulisi kieltää, niin tiedätte, arvoisat edustajakollegat, paikalla olevat ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

myös tätä seuraavat, että Suomessa on kaksi lakia, jotka kieltävät vieraslajit. Koirasusihan on sekä metsästyslain nojalla että vieraslajilain nojalla lainsuojaton eläin, mutta iso osa suomalaisista susista, joita tuolla metsissä juoksee... Oikea susihan on harmaa, sen kyllä erottaa niistä susista, jotka juoksevat häntä pystyssä, jotka ovat vaaleankeltaisia. Ne eivät ikinä ole susia, mutta jos semmoisen suden joku menee kaatamaan, niin se on linnareissu. Miksi näin? No siksi, koska ympäristöväki on pitänyt huolen siitä, että tämä geneettinen tutkimus jätetään aina tekemättä ja kaveri saa käräjillä tuomion siitä, että on tällaisen eläimen ampunut. Meidän pitää päästä ihan aidosti tässä sudenkin suojelussa siihen realismiin, että mikä on oikea susi ja mikä on koirasusi, ja ne lait ovat jo Suomen eduskunnan hyväksymiä, metsästyslaki ja laki vieraslajeista — molemmista se löytyy. [Puhemies koputtaa] Jospa teillä, arvoisat vihreät, vaan olisi joskus aikaa vilkaista niitä lakeja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

17.34 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia käydystä keskustelusta. ”Uhanalaisten lajien metsästäminen kiellettävä metsästyslaissa” — tämä aloitehan kuulostaa siltä, että valtaosa suomalaisista ajattelisi, että ilman muuta näin pitäisi tehdä ja miksi näin ei sitten tehtäisi, jolloin haluan korostaa edelleenkin sitä, että meidän uhanalaisten lajiemme metsästystä rajoitetaan.

En usko, että esimerkiksi edustaja Hopsu tahallaan halusi vääristellä sitä asiaa, että tänäkin päivänä punasotkaa metsästetään. Ei metsästetä, se on ollut asetuksella kielletty jo vuodesta 21, kolmevuotisella asetuksella, ja tullaan kieltämään edelleenkin. Tavallaan minä vetoaisin sekä kansalaisjärjestöihin että tähän porukkaan, joka tässä talossa tekee töitä, että kerromme niistä asioista, että Suomessa tehdään rajoituksia kanta-arvioitten perusteella, ja kun kanta muuttuu, niin sitten rajoituksia puretaan tai niitä kiristetään. Niitä tehdään valtakunnan tasolla, niitä tehdään alueellisella tasolla ja paikallisella tasolla. Voidaan tehdä ajallisia rajoituksia tai totaalikieltoja, tai vaikkapa metsästysseurat voivat tehdä lukumäärään perustuvia kieltoja. Mutta meillä rajoitetaan jo tällä hetkellä metsästystä, ja siksi minusta on todella harmillista, että täällä ei tehdä kotiläksyjä ja että levitetään esimerkiksi tällaista tietoa, että tänäkin päivänä punasotkaa metsästetään, kun sitä ei metsästetä. Tämänäköisten asioiden takia ihmiset allekirjoittavat aloitteita hyvässä uskossa.

Samalla kun tämä aloite olisi hyväksytty, kuten vihreät ja osa vasemmistosta haluaisivat, me olisimme ILO-sopimusta vastaan kieltäneet esimerkiksi riekon metsästyksen saamelaisilta, olisimme kieltäneet teeren metsästyksen Suomessa. Ei tällaisia mielipide-, tunnelmastossa tehtyjä aloitteita ehkä kannattaisi ottaa niin vakavasti, vaan kannattaa aina perehtyä siihen, mitä nämä oikeastaan syvemmin ovat syöneet.

Mutta kiitoksia aloitteen tekijälle, tämä aiheutti hyvän keskustelun tässä talossa ja sai aikaan nämä kolme lausumaa, joilla vesilintujen tilannetta entisestäänkin parannetaan. Ja valiokunnan unelmatahtotila on se, että silläkin puolella olisi vähän samantapaiset laskennat kuin riistakolmiolaskennat metsäkanalintujen puolella. Ehkä tulevaisuudessa tiedämme vesilintujen levinneisyydestä vielä enemmän ja pystymme sitten vielä tarkempaan säätelyyn ja näitten kantojen parempaan elvyttämiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

17.37 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Vielä lyhyesti: Kiitoksia maa- ja metsävaliokunnan puheenjohtajalle Anne Kalmarille erinomaisesta työstä. Hän on tehnyt tässä asiassa aivan valtavan hienon työn, ja tuo viimeisin edustaja Kalmarin erinomainen esimerkki kertoo tämän aloitteen yhteydessä levitetystä väärästä tiedosta, jota muuten ei yksikään vihreä oikaissut — mistä se johtuu? Minä muistuttaisin kuitenkin edustajakollegoita siitä, että tässä talossa edustajia velvoittaa ehdoton totuus. Miksi te levitätte väärää tietoa tietoisesti, aivan tietoisesti? Ette voi mennä sen taakse, ettette voi tietää. Tässä talossa, jos joku asia on epäselvä, aivan varmasti puolen päivän sisällä asia selviää — ellei selviä, niin huomenna se on jo varmasti selvä. Elikkä ei pidä mennä levittämään väärää tietoa. Mutta se on näkynyt tässä viime aikoina erilaisissa tehtävissä, mitä eduskunnan yhteydessä olen päässyt tekemään, että tällaista väärää tietoa vihreät tietoisena levittävät muun muassa ympäristönsuojelun kautta, sitten päästökaupasta aivan vääriä tietoja, jotka maksavat Suomen kansalle miljardeja. Tehdään valtavaa vahinkoa ilman minkäänkään vas- tuuta siitä, että työpaikat menetetään ja monta muuta vahinkoa tehdään.

Toivon, arvoisa puhemies, että pääsisimme sellaiseen keskusteluun jonain päivänä, että vihreätkin tulisivat tosiasiallisesti mukaan tähän Suomen kehittämiseen, kun nykyisin ainoa vaihtoehto taitaa olla, että kaikki lopetetaan. Rukkaset putoavat, ja sitten ruvetaan ihmettelemään, kun ei ole mitään. Siinä samalla menetetään monta muutakin hyvää asiaa, ihmisten työpaikat. Ja tällä menolla kohtapuoliin olemme sellainen valtio, jossa mitään ei saa tehdä, mutta jäljellä on vain valtava velkataakka.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen KAA 9/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.